

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 327/2017-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. septembra 2017 zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Novomeského 25, Pezinok, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 33/2013, takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti [REDACTED] vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 33/2013 **n e v y h o v u j e .**

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 33/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 4 C 698/2008 podal 19. augusta 2009 vzájomný návrh, ktorým sa domáhal zaplata sumy 25 559,31 € s príslušenstvom. Okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 698/2008 vydal 4. februára 2013 uznesenie, ktorým vzájomný návrh sťažovateľa vylúčil na samostatné konanie, preto veci bola pridelená sp. zn. 10 C 33/2013. Sťažovateľ tvrdil, že v napadnutom konaní dochádza k zbytočným prietahom, keďže súdy právoplatne v jeho veci nerozhodli, čo u neho vyvoláva dlhodobý stav právnej neistoty, beznádeje a bezmocnosti.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 327/2017-11 zo 16. mája 2017 prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa. Následne 1. júna 2017 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Vyjadrenie okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 27. júna 2017, ktorého súčasťou bola aj chronológia úkonov okresného súdu i účastníkov v napadnutom konaní, z ktorej vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

„vzájomný návrh + prílohy zo dňa 19.8.2009,

úprava zák. sudcu zo dňa 19.2.2013 - TP: 7.6.2013

úprava zák. sudcu zo dňa 14.5.2013 -zrušenie TP
úprava zák. sudcu zo dňa 10.09.2013 -TP: 22.11.2013
mail zo dňa 4.10.2013 doručený od žalobcu
podanie žalobcu zo dňa 7.10.2013 - žiadosť o zmenu TP
úprava zák. sudcu zo dňa 14.10.2013 - zmena TP:29.1.2014
úradný záznam o študovaní spisu žalobcom v infocentre tun. súdu zo dňa 16.10.2013
mailová komunikácia od žalobcu z 14.10.2013,5.11.2013, 24.1.2014 - žiadosť o odročenie pojednávania
žiadosť žalovaného zo dňa 24.1.2014 o odročenie pojednávania
žiadosť žalobcu zo dňa 28.1.2014 o odročenie pojednávania
zápisnica z pojednávania zo dňa 29.1.2014 - pojednávanie odročené, TP:4.4.2014
mailová komunikácia od žalobcu z 31.3.2014, 2.4.2014 - žiadosť o odročenie pojednávania
zápisnica z pojednávania zo dňa 4.4.2014 - pojednávanie odročené, TP: 13.6.2014
zápisnica z pojednávania zo dňa 13.6.2014 - pojednávanie odročené, TP: 17.10.2014
podanie žalobcu zo dňa 9.9.2014 - žiadosť o odročenie pojednávania
zápisnica z pojednávania zo dňa 17.10.2014 - pojednávanie odročené, TP: 30.1.2015
podanie žalovaného zo dňa 27.10.2014 - žiadosť o odstránenie prietahov v konaní
podanie žalobcu zo dňa 13.1.2015 - žiadosť o odročenie pojednávania
lustrácia v registri tun.súdu vZVJS
zápisnica z pojednávania zo dňa 30.1.2015 - pojednávanie odročené, TP: 22.4.2015
podanie žalobcu zo dňa 13.4.2015 - žiadosť o odročenie pojednávania
úradný záznam o študovaní spisu žalobcom v infocentre tun. súdu dňa 17.5.2015
podanie žalobcu zo dňa 20.4.2015 - žiadosť o odročenie pojednávania
zápisnica z pojednávania zo dňa 22.4.2015 - pojednávanie odročené, TP: 11.9.2015
podanie žalobcu zo dňa 31.8.2015 - žiadosť o odročenie pojednávania
zápisnica z pojednávania zo dňa 11.9.2015 - pojednávanie odročené, TP: 20.11.2015
podanie žalovaného zo dňa 18.11.2015 - žiadosť o odročenie pojednávania
podanie žalobcu doručené faxom na súd dňa 19.11.2015 - návrh na zmenu účastníka konania
podanie doručené osobne na súd dňa 19.11.2015 - návrh na zmenu účastníka konania
zápisnica z pojednávania zo dňa 20.9.2015 - pojednávanie odročené, TP: 13.4.2016

podanie žalobcu zo dňa 4.1.2016 - oznámenie
mailová komunikácia zo dňa 24.2.2016
uznesenie zo dňa 29.2.2016 o zamietnutí návrhu na zmenu účastníka konania zápisnica
z pojednávania zo dňa 13.4.2016 - pojednávanie odročené, TP: 10.6.2016
odvolanie žalobcu zo dňa 14.4.2016 voči uzneseniu zo dňa 29.2.2016
predkladacia správa KS BA zo dňa 18.4.2016
uznesenie KS BA zo dňa 22.6.2016, zmena v časti vyhovel návrhu na zmenu účastníka
podanie žalobcu zo dňa 12.5.2016
podanie žalobcu zo dňa 6.6.2016 - žiadosť o odročenie pojednávania
zápisnica z pojednávania zo dňa 10.6.2016 - pojednávanie odročené na neurčito
úprava vsú zo dňa 19.7.2016 - doručenie rozhodnutia KS BA
úprava zák. sudcu zo dňa 25.8.2016 -TP: 7.12.2016
podanie žalovaného zo dňa 7.12.2016 - ospravedlnenie z pojednávania
zápisnica z pojednávania zo dňa 7.12.2016 - rozhodnuté rozsudkom
podanie žalobcu zo dňa 8.12.2016
rozsudok zo dňa 7.12.2016
odvolanie žalobcu zo dňa 20.2.2017
doplnenie odvolania žalobcu
uznesenie (vz.4) zo dňa 17.3.2017 - zaplatenie SP za odvolanie výzva zo dňa 17.3.2017 -
zaslanie odvolania žalovanému na vyjadrenie
vyjadrenie žalovaného k odvolaniu doručené na tun. súd dňa 3.4.2017
žiadosť žalobcu zo dňa 18.4.2017 - žiadosť o oslobodenie od platenia SP
výzva + tlačivo na priznanie oslobodenia od platenia SP - zaslané žalobcovi dňa 26.5.2017
uznesenie + výzva Ústavného súdu SR doručené na tun. súd dňa 8.6.2017 + sťažnosť
žalobcu.“

Tieto skutočnosti týkajúce sa priebehu napadnutého konania zo súdneho spisu, ktorý mu bol zapožičaný 27. júna 2017, zistil ústavný súd.

Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci. K skutkovej a právnej zložitosti sporu uviedla, že „*vec patrí do štandardnej agendy všeobecných súdov...*“. K prieťahom spôsobeným

sťažovateľom podpredsedníčka vo svojom vyjadrení uviedla, že „sudca vo veci vytýčil celkom 15 pojednávanií, sťažovateľ sa nedostavil ani na jedno. 12 x požiadal sťažovateľ o odročenie pojednávania z rôznych osobných dôvodov. 1 x súd pojednávanie odročil kvôli závade v doručovaní predvolania na pojednávanie, 1 x požiadal o odročenie pojednávania žalovaný. Na 15. pojednávanií súd rozsudkom rozhodol v neprítomnosti oboch procesných strán. Podľa môjho názoru sa jednoznačne jedná o prieťahy spôsobené sťažovateľom.“. K prieťahom spôsobeným okresným súdom uviedla, že „prieťahy v konaní boli spôsobené postupom súdu, kedy vzájomný návrh sťažovateľa, ktorý doručil súdu v konaní 4 C 698/2008 dňa 19.08.2009, bol vylúčený na samostatné konanie až dňa 04.02.2013...“. Vo svojom vyjadrení v závere uviedla, že „vec je na súde prvej inštancie rozhodnutá, avšak nie je právoplatne skončená. Osoba sťažovateľa je tunajšiemu súdu chronicky známa, nakoľko vystupuje, alebo vystupoval v množstve konaní ako strana sporu. Sťažovateľ vo vysokej miere a v každom konaní využíva možnosť požiadať o odročenie pojednávania z rôznych dôvodov. Pokiaľ súd jeho žiadosti opakovane vyhovie, sťažuje sa na prieťahy v konaní. Pokiaľ súd nevyhovie, sťažuje sa odňatie možnosti konať pred súdom.“.

Právna zástupkyňa sťažovateľa v stanovisku doručenom ústavnému súdu 4. júla 2017 vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že vzájomný návrh sťažovateľa ako predmet napadnutého konania bol uplatnený v rámci konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 698/2008. Vzhľadom na to, že sťažovateľ v označenej veci vedenej pod sp. zn. 4 C 698/2008 podal sťažnosť adresovanú ústavnému súdu pre namietané porušenie identických práv, ústavný súd po preskúmaní nálezu sp. zn. IV. ÚS 59/2014 z 13. marca 2014 konštatuje, že jedným z dôvodov vyhovenia sťažnosti bola aj dĺžka rozhodovania o jeho vzájomnom návrhu (od 19. augusta 2009 do 4. februára 2013). Na základe uvedeného možno konštatovať, že jeho nároky týkajúce sa predmetu napadnutého konania boli konzumované označeným nálezom sp. zn. IV. ÚS 59/2014 z 13. marca 2014, preto sa ústavný súd v rámci tohto konania výlučne zaoberal len postupom okresného súdu v napadnutom konaní po právoplatnosti označeného nálezu.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne

až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z čl. 17 zákona č. 160/2015 Zb. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov, ktorý súdom prikazuje, aby postupovali v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť sporu, v ktorom bol sťažovateľ v procesnej pozícii žalobcu „o zaplatenie 25 559,31 € s prísl.“, je v súčasnosti od 10. októbra 2016 vzhľadom na pripustenú zmenu účastníkov na strane sťažovateľa predmetom konania vo vzťahu k sťažovateľovi zaplatenie sumy 5 000 € z titulu primeraného zadosťučinenia. Ústavný súd zhodne s názorom okresného súdu konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva.

Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom okresného súdu, podľa ktorého dĺžku napadnutého konania je možné jednoznačne pripísať správaniu sťažovateľa, ktorý sa nezúčastnil ani na jednom z pätnástich určených termínov pojednávania. Okresný súd v dôsledku prekážok na strane sťažovateľa dvanásťkrát odročil pojednávanie bez prerokovania veci. Z uvedeného a v kontexte toho, že sťažovateľ dvakrát nahliadol do súdneho spisu, tiež vyplýva, že reálne nemal záujem o rýchle prerokovanie a rozhodnutie veci. Pozornosti ústavného súdu neuniklo ani to, že sťažovateľ v napadnutom konaní návrhom požiadal o zámenu účastníkov na základe zmluvy o postúpení pohľadávok z 19. novembra 2015, pričom tieto pohľadávky mal postúpiť na spoločnosť [REDAKOVANÉ], ktorej jediným spoločníkom a konateľom je sťažovateľ. Aj tento procesný návrh a doba potrebná na rozhodnutie o ňom tiež prispela k celkovej dĺžke napadnutého konania.

Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd konštatuje, že z uvedeného prehľadu úkonov okresného súdu v napadnutom konaní vyplýva, že okresný súd konal priebežne, bez väčších časových odstupov nariad'oval pojednávania, ktoré však boli v drvivej väčšine odročené z dôvodov na strane sťažovateľa, ktorý písomne ospravedlňoval svoju neúčasť a nesúhlasil s rozhodnutím v jeho neprítomnosti. Okresný súd napokon rozhodol rozsudkom na prvom pojednávaní uskutočnenom 7. decembra 2016, a to tiež len z toho dôvodu, že neexistovali prekážky na rozhodnutie v neprítomnosti účastníkov napadnutého konania.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že po preskúmaní postupu okresného súdu nezistil, že sa okresný súd dopustil zbytočných prietáhov a tým aj porušenia označených práv sťažovateľa. Naopak, konštatuje, že okresný súd konal v súlade s označenými právami sťažovateľa, preto dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní nedošlo k porušeniu označených práv sťažovateľa (výrok nálezu).

V nadväznosti na uvedený záver ústavný súd už o ďalších požiadavkách sťažovateľa nerozhodoval, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2017